

Ljubljansko barje

— KRAJINSKI PARK —

ZAČASNE UPRAVLJAVSKE SMERNICE ZA KRAJINSKI PARK LJUBLJANSKO BARJE

Krajinski park Ljubljansko barje je bil ustanovljen z Uredbo o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08, v nadaljevanju: Uredba) s ciljem, da se zavarujejo naravne vrednote, ohrani biotska raznovrstnost in ohranja ter krepi krajinska pestrost.

Temeljni namen ustanovitve Krajinskega parka Ljubljansko barje (v nadaljevanju: KPLB) je vzpostavitev modernega zavarovanega območja narave, v katerem se ohranja narava in značilna krajina ter v katerem bodo prebivalci dobili nove razvojne priložnosti, obiskovalci pa se bodo v njem dobro počutili. Odgovorno upravljanje KPLB naj omogoča oblikovanje dobro prepoznavnega in razvojno naravnega območja ohranjene narave, ki bo povezovalo prebivalce ter druge uporabnike območja KPLB na način, ki bo spodbujal odgovorni razvoj konkurenčnih inovativnih produktov in programov povezanih z ohranjanjem narave.

I. Opis območja upravljanja

Krajinski park obsega približno 135 kvadratnih kilometrov površine in leži v sedmih občinah (Borovnica, Brezovica, Ig, Mestna občina Ljubljana, Log Dragomer, Škofljica, Vrhnika). Območje KPLB je izjemno zaradi velikega števila naravnih vrednot in prisotnosti velikega števila ogroženih in mednarodno varovanih prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov ter kot območje številnih kulturnih vrednot in mozaične krajine, ki je rezultat dolgotrajnega sožitja človeka z naravo.

Ljubljansko barje je poplavna ravnica mokrotnih travnišč, je pomembna ornitološka lokaliteta, je območje v katerem je še nekaj ostankov visokega - šotnega barja, je zakladnica raznovrstnih ekosistemov na južnem pragu glavnega mesta Slovenije in je območje v katerem so skriti relikti nekdanjih civilizacij. Krajina Ljubljanskega barja ohranja značilno drobno členjeno mozaično strukturo v pasove oblikovanih njiv in travnikov, ki jih razmejujejo jarki in mejice ter vložki grmišč, vodnih površin in ravninskih gozdov. Ljubljansko barje je eno od največjih območij mokrotnih travnišč v Sloveniji, ki so zaradi načina obdelave (ekstenzivno košeni travniki) ohranila visoko biotsko raznovrstnost. Večji del varovanih, klasifikacijskih vrst živali in rastlin oziroma habitatnih tipov je življenjsko vezan na ohranitev mokrotnega značaja (ustrezne hidrološke razmere) ekosistema Ljubljanskega barja ter na ohranitev obsega ekstenzivno upravljanjih travnikov (skromno gnojeni in pozno košeni).

Statusno je Ljubljansko barje krajinski park, ekološko pomembno območje, posebno varstveno območje za 22 vrst ptic, potencialno posebno ohranitveno območje za 23 živalskih, eno rastlinsko vrsto ter 9 habitatnih tipov ter s tem del ekološkega omrežja Natura 2000.

Seznam območij z naravovarstvenim statusom:

Ime območja	Status	Uradna objava
Ljubljansko barje	krajinski park na državni ravni	Uredbo o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	območje Nature 2000 SI5000014	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07 in 43/08)
	potencialno območje Nature 2000 SI300271	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07 in 43/08)
	ekološko pomembno območje ID31400	Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04)
Ribniki v dolini Drage pri Igu	Naravni rezervat	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08) Odlok o razglasitvi območja ribnikov v dolini Drage pri Igu za naravno znamenitost (Uradni list SRS, št. 23/86; Uradni list RS, št. 22/00, 55/02, 61/02, 80/02)
	Naravna vrednota, ident. št. 49	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/2004, 70/2006 in 93/10)
Goriški mah	Naravni rezervat	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 61	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Iški marost	Naravni rezervat	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
Visoko barje Mali plac	Naravni rezervat	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08) Odlok o razglasitvi Malega placa za naravni rezervat (Uradni list RS, št. 5/95)
	Naravna vrednota, ident. št. 148	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06)

Jezero pri Podpeči	Naravni spomenik	in 93/10) Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08) Odlok o razglasitvi Jezera pri Podpeči za naravni spomenik (Uradni list SRS, št. 13/88)
	Naravna vrednota, ident. št. 226	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Koslerjeva gošča, Barski gozd na Ljubljanskem barju	Naravni rezervat	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08) Odločba o zavarovanju barskega gozda na Ljubljanskem barju (KLO Tomišelj; Uradni list LRS, št. 24/51)
	Naravna vrednota, ident. št. 539	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Jurčevo šotišče	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08) Odlok o razglasitvi Jurčevega šotišča za naravni spomenik (Uradni list RS, št. 20/95)
	Naravna vrednota, ident. št. 4433	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Strajanov breg	Naravni rezervat	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 7665	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Ljubljanica,	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 167	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Veliki Močilnik	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 7611	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Veliko Okence	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 7727	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09 in 93/10)
Malo Okence	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko

	Naravna vrednota, ident. št. 7631	barje (Uradni list RS, št. 112/08) Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Pod skalo	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 7728	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09 in 93/10)
Pod orehom	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 7729	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Mali Močilnik	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 7632	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Bistra - Grajski izvir	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 77	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Ljubija - izvir	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 733	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Retovje- izvir	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 734	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Bistra - Ribčev izvir	Naravna vrednota, ident. št. 1294	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08) Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Bistra - Zupanov izvir - 1412	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
	Naravna vrednota, ident. št. 1412	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/2004, 70/2006 in in 93/10)
Bistra - Galetov izvir	Naravni spomenik	Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)

		Naravna vrednota, ident. št. 1490	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Ig - izviri Iščice		Naravna vrednota, ident. št. 4058	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/2004, 70/2006 in in 93/10)
Iška Loka – izviri		Naravna vrednota, ident. št. 8102	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Želimeljščica		Naravna vrednota, ident. št. 4050	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Iščica		Naravna vrednota, ident. št. 8075	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/2004, 70/2006 in in 93/10)
Mareke na Barju - barjanska okna		Naravna vrednota, ident. št. 929	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Strahomersko okno 7695		Naravna vrednota, ident. št. 7695	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Jevšnik – okni 7696		Naravna vrednota, ident. št. 7696	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Močilnik		Naravna vrednota, ident. št. 83	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Barje pri Kostanjevici		Naravna vrednota, ident. št. 148	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Ljubljana – paleostruga 4142		Naravna vrednota, ident. št. 4142	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Bistra		Naravna vrednota, ident. št. 7821	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Iška 4426		Naravna vrednota, ident. št. 4426	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Iški vršaj		Naravna vrednota, ident. št. 4143	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Bevke – šota 7702		Naravna vrednota, ident. št.	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Babna Gorica –		Naravna vrednota,	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih

šota	ident. št. 7826	vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Dragel - mokrotna dolina	Naravna vrednota, ident. št. 7711	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Grmez	Naravna vrednota, ident. št. 7663	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Babna gorica	Naravna vrednota, ident. št. 7664	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Goričica	Naravna vrednota, ident. št. 7677	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Grič – Dobčenica	Naravna vrednota, ident. št. 7680	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Plešivica	Naravna vrednota, ident. št. 7686	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Kostanjevica	Naravna vrednota, ident. št. 7980	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Sinja gorica	Naravna vrednota, ident. št. 7982	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Brdo pri Bevkah 7983	Naravna vrednota, ident. št.	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)
Kušljanov graben	Naravna vrednota, ident. št. 7712	Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 93/10)

II. Pravne podlage za upravljanje

61. člen Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. [56/99](#), [31/00](#), [119/02](#), [22/03](#), [41/04](#), [96/04](#) - uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZON) določa, da lahko ustanovitelj za čas do sprejetja prvega upravljaljskega načrta določi začasne upravljaljske smernice.

V skladu z 32. členom Uredbe o Krajinem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08; v nadaljnjem besedilu: Uredba) določi minister, pristojen za ohranjanje narave, začasne upravljaljske smernice, ki ostanejo v veljavi do sprejetja prvega upravljaljskega načrta parka.

Nadalje določa 24. člen Uredbe nujne sestavine načrta upravljanja. Zahteve 24. člena uredbe so ustrezno upoštevane pri oblikovanju ciljev začasnih upravljaljskih smernic, ki so podlaga za upravljanje krajinskega parka do sprejetja načrta upravljanja in obenem izhodišče za pripravo načrta upravljanja.

Za izvajanje javne službe upravljanja krajinskega parka je Vlada RS julija 2009 s Sklepom o ustanovitvi Javnega zavoda Krajinski park Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 55/09) ustanovila Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje (v nadaljnjem besedilu: Zavod). Sklep dodatno opredeljuje druge naloge Zavoda kot upravljavca parka pri izvajanju javne službe ohranjanja narave, ki so:

- priprava predloga načrta upravljanja krajinskega parka;
- priprava programa dela krajinskega parka na podlagi načrta upravljanja in opravlja oziroma skrbi za izvajanje posameznih nalog in ukrepov varstva narave;
- sodelovanje s parkovnimi lokalnimi skupnostmi pri uresničevanju ciljev krajinskega parka;
- spremljanje in analiza stanje naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti ter okolja v krajinskem parku;
- izvajanje razvojnih in varstvenih usmeritev ter varstvenih režimov;
- sodelovanje z območno enoto Zavoda RS za varstvo narave (v nadaljevanju ZRSVN) pri pripravi naravovarstvenih smernic, naravovarstvenega mnenja in drugih mnenj, pogojev, soglasij ter strokovnega gradiva za dela, ki se nanašajo na krajinski park;
- izvajanje ukrepov varstva narave v krajinskem parku skupaj z ukrepi pogodbenega varstva in skrbništva v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave;
- sodelovanje z upravnimi organi in organizacijami, ki izvajajo naloge varstva, upravljanja ali rabe naravnih dobrin na pravno določenih območjih oziroma na teh področjih opravljajo javno službo;
- sodelovanje z inšpekcijskimi službami;
- sodelovanje z nevladnimi organizacijami;
- sodelovanje z lastniki, najemniki in drugimi uporabniki zemljišč v krajinskem parku;
- sodelovanje pri pripravi programov, načrtov in drugih razvojnih in varstvenih dokumentov za del, ki se nanaša na krajinski park;
- usklajevanje in spremljanje raziskovalnih in razvojnih nalog v zvezi s krajinskim parkom;
- sodelovanje pri izvajanju in izvajanje mednarodnih projektov, ki se nanašajo na krajinskih park;
- skrb za predstavitev krajinskega parka ter ozaveščanje in izobraževanje javnosti o krajinskem parku;
- zagotavljanje dostopa do informacij o krajinskem parku in vodenje informacijsko mrežo krajinskega parka;
- načrtovanje, gradnja in vzdrževanje parkovne infrastrukture;
- vodenje obiskovalcev po krajinskem parku;

- upravljanje nepremičnin v krajinskem parku, ki so v lasti države in so mu bile prenesene v upravljanje.

Javni zavod na podlagi javnega pooblastila dodatno še:

- neposredno nadzira krajinski park v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave;
- upravlja podatkovne zbirke, ki se nanašajo na krajinski park.

III. Izhodišča za upravljanje in pripravo začasnih upravljavskih smernic

Ključni varstveni cilji so: ohranitev naravnih vrednot, posebnih varstvenih območij (območij Natura 2000) in biotske raznovrstnosti, ohranitev ugodnega stanja ogroženih in mednarodno varovanih prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, najmanj obstoječega obsega in kakovosti habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju in ohranitev krajine z mozaično razporejenostjo krajinskih struktur. Krajinski park je namenjen:

- varovanju ekološke celovitosti ekosistemov in preprečevanju posegov in dejavnosti, ki bi jo lahko ogrozile,
- ohranjanju ravnovesja med naravnimi procesi in delovanjem človeka zaradi ohranjanja za območje krajinskega parka značilne krajine,
- varovanju in spoznavanju naravnih, krajinskih, kulturnih in duhovnih vrednot,
- spodbujanju trajnostnega razvoja,
- obiskovanju v duhovne, znanstvene, izobraževalne, rekreacijske in turistične namene v obsegu in načinu, ki je za naravo čim manj moteč in združljiv s cilji krajinskega parka.

Cilj zavarovanja območja je tudi omogočanje kakovostnega bivanja prebivalcem krajinskega parka s spodbujanjem trajnostnega razvoja. V krajinskem parku se zato skladno s cilji krajinskega parka spodbuja socialni in gospodarski razvoj, doseganje okoljskih standardov, sonaravna raba naravnih virov, ohranjanje kulturne dediščine ter ohranjanje prepoznavnih značilnosti prostora. S cilji zavarovanja krajinskega parka se omogoča:

- kakovost bivanja prebivalcev,
- spodbujanje trajnostnega razvoja, skladnega s krajevno tradicijo,
- spodbujanje novih zaposlitev in razvojnih priložnosti,
- izboljševanje gospodarske javne infrastrukture,
- zmanjševanje obstoječega in preprečevanje dodatnega obremenjevanja okolja,
- doseganje okoljskih standardov,
- ohranjanje kulturne dediščine in kulturnih vrednot,
- ohranjanje prepoznavnih značilnosti prostora.

Krajinski park je razdeljen na tri varstvena območja in na ožja zavarovana območja, za katera so določeni različni varstveni režimi:

- celotni park (tretje varstveno območje),
- drugo varstveno območje,

- prvo varstveno območje,
- ožja zavarovana območja.

Prvo varstveno območje obsega 44 kvadratnih kilometrov površine, drugo 26 kvadratnih kilometrov površine in tretje 64 kvadratnih kilometrov površine. Ožja zavarovana območja obsegajo skupaj 3,7 kvadratnih kilometrov površine.

Prvo varstveno območje je naravovarstveno najpomembnejše in je prednostno namenjeno uresničevanju varstva in ohranjanju naravnih vrednot, ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter tistih elementov krajine, ki zagotavljajo njihov obstoj. Na prvem varstvenem območju se izvaja kmetijska dejavnost, ki je prilagojena doseganju ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov.

Drugo varstveno območje je naravovarstveno pomembno in je namenjeno uresničevanju varstva in ohranjanju naravnih vrednot ter biotske raznovrstnosti in pestrosti krajine. Na drugem varstvenem območju se opravljata tudi sonaravna kmetijska dejavnost in trajnostna raba drugih naravnih virov tako, da sta za naravo čim manj moteči.

Tretje varstveno območje je prednostno namenjeno ohranjanju krajinske pestrosti in spodbujanju trajnostnega razvoja, na katerem sta dovoljeni raba prostora in pozidava tako, da sta usklajeni s cilji krajinskega parka. Namenjeno je tudi ohranjanju narave, vsaj v trenutni kakovosti, in preprečitvi vnosa novih obremenjujočih dejavnosti, ohranjanju kulturne dediščine in kulturnih vrednot ter spodbujanju kmetijske in turistične dejavnosti.

Uredba določa 15 ožjih zavarovanih območij:

- naravne spomenike: Ljubljana, Močilnik, Retovje, Ljubija, Galetov izvir Bistre, Zupanov izvir Bistre, Grajski izvir Bistre, Jezero pri Podpeči, Jurčevo šotišče,
- naravne rezervate: Strajanov breg, Goriški mah, Mali plac, Koslerjev gozd, Ribniki v dolini Drage pri Igu, Iški morost.

Uredba določa tudi pravila ravnanja, ki se nanašajo na varstvene usmeritve in naravovarstvene naloge. Tako je treba vsako ravnanje, poseg ali dejavnost v krajinskem parku izvajati v obsegu, času in na način ter z uporabo tehničnih pripomočkov, ki najmanj ogrožajo cilje krajinskega parka, naravno ravnovesje, ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, naravne, krajinske in kulturne vrednote v krajinskem parku, kulturno dediščino in sam krajinski park. Dejavnosti in aktivnosti se izvajajo tako, da se:

- dosega ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov
- ohranjajo in dosegajo za krajinski park pomembne hidrološke razmere,
- ohranja krajinska pestrost,
- ohranjata in povečujeta skupni obseg ekstenzivnih travnikov in skupni obseg linijskih vegetacijskih struktur,
- ohranjajo površine, poraščene z gozdom,
- usmerja uporaba fitofarmaceutskih sredstev.

Poleg tega pa uredba določa tudi, da se v krajinskem parku izvajajo naslednje naravovarstvene naloge:

- skrb za ohranjanje in vzpostavljanje rabe zemljišč, izvajanja dejavnosti in posegov v prostor, ki varujejo naravne vrednote, ohranjajo biotsko raznovrstnost in krajinsko pestrost;
- ohranjanje in vzpostavljanje stanja v prostoru, ki zagotavlja ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst;
- ohranjanje za krajinski park značilne mozaične krajine;
- usmerjanje vzdrževanja mreže melioracijskih jarkov;
- preprečevanje širjenja tujerodnih, še zlasti invazivnih rastlinskih in živalskih vrst;
- izvajanje ukrepov varstva rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov;
- druge naloge, ki varujejo naravne vrednote in ohranjajo biotsko raznovrstnost ter krajinsko pestrost v skladu z načrtom upravljanja.

Uredba določa tudi razvojne usmeritve in ukrepe, ki se nanašajo predvsem na spodbujanje trajnostnega razvoja, ki je usklajen z varstvom naravnih vrednot ter ohranjanjem biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.

IV. Ocena stanja

Ljubljansko barje je eden največjih kompleksov mokrotnih travnišč v Sloveniji, ki so zaradi načina obdelave in specifičnega vodnega režima ohranila visoko biotsko raznovrstnost. Vendar pa se ta prostor vedno hitreje spreminja in seznam živečih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov se zmanjšuje. Vzroki za takšno spreminjanje so v urbanizaciji, opuščanju kmetijske rabe in posledičnem zaraščanju zemljišč, spreminjanju travnikov v njive, širjenju kmetijskih monokultur, uporabi pesticidov, nelegalnem odlaganju odpadkov, hrupnih ali drugače do narave agresivnih športnih in rekreativnih aktivnosti. Urbanizacija Ljubljanskega barja povzroča velike spremembe v odtočnih režimih voda, intenzivnosti poplav (trajanje, obseg, pogostnost poplav). Zmanjšujejo se tudi vodne zaloge, višina podtalnice, hkrati pa se zaradi neurejenega odvajanja odpadnih voda slabša kakovost površinskih in pozemnih voda. Odvodniki na Ljubljanskem barju so v večini antropogone narave, zato zahtevajo ustrezen način vzdrževanja in reguliranja višine vodostaja.

Za ohranitev naravovarstvenega pomena Ljubljanskega barja, zlasti za ohranitev biotske raznovrstnosti prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov je nujno, da se ohrani pojavnost in dinamika voda, značilna krajina, predvsem pa ekstenzivni barjanski travniki. Ekstenzivni travniki so pomemben habitat za gnezdenje talnih vrst ptic in habitat redkih vrst metuljev. Ostale vrste, ki del življenja preživijo na travnikih, imajo v krajinskem parku boljše pogoje za preživetje - manj nevarnosti in boljše možnosti za prehranjevanje. Ekstenzivne površine so namreč bogatejše z rastlinami in živalmi, s katerimi se druge živali prehranjujejo. Zaradi zgoraj naštetih vzrokov spreminjanja Ljubljanskega barja se skupna površina ekstenzivnih travnikov na Ljubljanskem barju vztrajno manjša. V zadnjih desetih letih je njihov delež padel v povprečju za četrtno. S tem se vse hitreje spreminja tudi populacija prosto živečih

rastlinskih in živalskih vrst ter stanje njihovih habitatov. Tako je v zadnjih tridesetih letih z Ljubljanskega barja izginilo več vrst ptic gnezdičk (južna postovka, črna štorčija, kozica, smrdokavra, črnočeli srakoper), mnogim drugim pa število drastično upada. Populacija kosca je v primerjavi s stanjem v 90-ih letih upadla, pa tudi njegovo naseljitveno območje je precej manjše, kar je predvsem opazno na skrajnem zahodnem delu Barja, na predelih vzdolž goste poselitve na vzhodnem robu, v dolini Želimeljščice ter na celotnem južnem robu Ljubljane. Lahko smo zaskrbljeni tudi zaradi precejšnjega upada nekaterih značilnih ptic kmetijske krajine. Ljubljansko barje je edino nahajališče močvirskih populacij barjanskega okarčka v Sloveniji, vendar se je njihova populacija primerjavi z letom 2001 zmanjšala za 35 odstotkov (5 odstotkov letno), predvsem zaradi negativnih vplivov človekove dejavnosti (urbanizacija, melioracije, vnos agrokemičnih sredstev). Zaradi zaraščanja in osuševanja izginja edino rastišče Loeselijeve grezovke na Ljubljanskem barju, kjer so leta 2009 našteali le še nekaj deset osebkov.

Glede na to so ključni izzivi upravljanja KPLB zlasti:

- doseganje ugodnega stanja prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov,
- skrb za ohranjanje in vzpostavljanje rabe zemljišč, izvajanja dejavnosti in posegov v prostor, ki varujejo naravne vrednote, ohranjajo biotsko raznovrstnost in krajinsko pestrost,
- sodelovanje pri iskanju rešitev za ohranjanje in doseganje za krajinski park ustreznih hidroloških razmer,
- sodelovanje pri usmerjanju kmetijske dejavnosti na način, ki preprečuje vedno večjih površin monokultur, spreminjanja travnikov v njive,
- usmerjanje obiska in različnih oblik rekreacije v krajinskem parku,
- preprečevanje in spodbujanje sanacije nelegalnega odlaganja odpadkov in nasipavanja zemljišč,
- spodbujanje trajnostnega razvoja, ki podpira cilje parka.

V. Cilji začasnih upravljavskih smernic

Z začasnimi upravljavskimi smernicami za KPLB se opredelijo zlasti posamezni upravljavski cilji, ki so pomembni za območje celotnega parka in cilji pomembni za posamezna varstvena območja oziroma ožja zavarovana območja. Upoštevalo realne razmere delovanja Zavoda bodo do priprave načrta upravljanja aktivnosti usmerjene predvsem v preprečevanje slabšanja stanja.

Upravljaljske smernice za doseganje teh ciljev so podrobneje določene v VI. poglavju.

I. Cilji, ki so pomembni za območje celotnega parka, so zlasti:

- I.1 varstvo naravnih vrednot,
- I.2 ohranjanje biotske raznovrstnosti,
- I.3 ohranjanje krajinske pestrosti,
- I.4 skrb za predstavitel, ogledovanje in obiskovanje parka,

- 1.5 izboljšanje stanja naravovarstveno razvrednotenih območij v parku,
- 1.6 zagotavljanje naravovarstvenega nadzora,
- 1.7 spodbujanje trajnostnega razvoja, prednostno za ohranjanje okolju prijaznega kmetijstva na Ljubljanskem barju,
- 1.8 spremljanje stanja ter pridobivanje podatkov,
- 1.9 ovrednotenje in ohranjanje ekosistemskih storitev zavarovanega območja.

2. Cilji, ki so, dodatno poleg ciljev iz tč. I, pomembni za prvo območje varstva, so zlasti:

- 2.1 ohranjanje obstoječe površine ekstenzivnih travnikov,
- 2.2 ohranjanje obsega in strukture habitatov in mozaične krajine,
- 2.3 v skladu z varstvenimi režimi, ki jih določa Uredba, sodelovati pri opredelitvi podrobnejših pogojev za plovbo s plovili na motorni pogon na Ljubljani.

3. Cilji, dodatno poleg ciljev iz tč. I za ožja zavarovana območja, ki so posebej pomembni z vidika varstva narave in ohranjanja ugodnega stanja habitatnih tipov, so zlasti:

- 3.1 skrb za predstavitev, ogledovanje in obiskovanje posameznih ožjih zavarovanih območij,
- 3.2 v skladu z varstvenimi režimi, ki jih določa Uredba, sodelovati z deležniki pri trajnostnem upravljanju z divjadjo v ožjem zavarovanem območju lški morost,

4. Splošni cilji upravljavca

- 4.1 priprava predloga načrta upravljanja KPLB,
- 4.2 sodelovanje, informiranje, pretok podatkov, usklajevanje in koordinacija,
- 4.3 osveščanje javnosti, okoljsko izobraževanje, predstavitev parka in trženje,
- 4.4 priprava projektnih nalog za domače in mednarodne projekte,
- 4.5 sodelovanje z lokalnimi skupnostmi.

Nekateri zgoraj navedeni cilji zahtevajo daljše obdobje, da se dosežejo, kar je ustrezno upoštevano pri določitvi posameznih aktivnosti do sprejetja načrta upravljanja.

VI. Usmeritve za upravljanje KPLB do sprejetja Načrta upravljanja KPLB

Usmeritve so določene za vsak posamezni cilj začasnih upravljavskih smernic posebej z opisom in navedbo aktivnosti ter navedbo strokovnih organizacij in drugih deležnikov, s katerimi bo KPLB še posebej sodeloval.

I Upravljalvske smernice pomembne za območje celotnega parka

I.1 Varstvo naravnih vrednot

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da zagotovi učinkovito varstvo naravnih vrednot.

Aktivnosti so zlasti:

- ohranjanje naravne vrednote, še posebej lastnosti, zaradi katerih so bile razglašene za naravne vrednote;
  - spremljanje stanja na obstoječih naravnih vrednotah;
  - priprava predloga za določitev novih naravnih vrednot oz. za njihov izbris;
  - seznanjanje lastnikov zemljišč z naravnimi vrednotami, ki so na njihovem zemljišču.
- Sodelujoči: Zavod Republike Slovenije za varstvo narave (v nadaljevanju: ZRSVN), Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: MOP), Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (v nadaljevanju: KGZS), Sklad kmetijskih in gozdnih zemljišč RS (v nadaljevanju: SKGZ), Kmetijsko svetovalna služba (v nadaljevanju: KSS).

I.2 Ohranjanje biotske raznovrstnosti

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da zagotovi učinkovito ohranjanje biotske raznovrstnosti. Zlasti se ohranja ugodno stanje ogroženih in mednarodno varovanih in značilnih prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov redkih oziroma izjemnih habitatnih tipov (npr. nizkega barja, ostankov visokega barja, šotišča, mokrišča in vodne površine).

Aktivnosti so zlasti:

- izvajanje ukrepov [Operativnega programa: Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2007-2013](#) za območje Ljubljanskega barja, prednostno na zemljišč v lasti RS;
- izvajanje ukrepov za doseganje ugodnega ohranitvenega stanja prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, ki so pomembne v evropskem, državnem in/ali regionalnem merilu (rdeči seznam, značilne oz. redke vrste na območju Ljubljanskega barja);
- kartiranje negozdnih habitatnih tipov z namenom pridobivanja informacije o stanju kvalifikacijskih habitatnih tipov, analizo morebitnih sprememb v primerjavi s kartiranjem 1999 in opredelitvijo vzrokov za spremembe;
- spremljanje in priprava predlogov za preprečevanje negativnih človekovih dejavnosti (urbanizacija, hidro in agromelioracije, vnos agrokemičnih sredstev, nelegalno odlaganje odpadkov);
- prizadevanje in priprava predlogov za preprečevanje fragmentacije habitatnih tipov;
- prizadevanje in priprava predlogov za omejevanje vnosa invazivnih vrst;
- sodelovanje in priprava predlogov za zagotavljanje razvoja podeželja in prilagojene rabe kmetijskih površin Ljubljanskega barja v obsegu, potrebnem za ohranitev biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, vključno z načrtom spodbujanja ustreznih kmetijsko okoljskih ukrepov, promoviranja ekstenzivne rabe mokrotnih travnikov, zagotavljanje primerne vnosa organskih gnojil, spodbujanja čim manjšega vnosa mineralnih gnojil in sredstev za varstvo rastlin, promoviranja prilagojene košnje, ohranjanje obsega travniških površin in mejic;
- sodelovanje in priprava predlogov za zagotavljanje ustreznega vodnega režima za vrste in habitatne tipe, vključno s poplavnim režimom ter nivojem podtalnice;
- sodelovanje pri pripravi programa čiščenja odvodnikov na Ljubljanskem barju;
- sodelovanje in priprava predlogov za izvajanja rekreacijskih dejavnosti na način, ki ne vpliva na habitatne tipe;
- organiziranje predavanj za kmetovalce in kmetijske službe, vodnogospodarske službe, pristojne inšpekcijske službe itd.

Sodelujoči: ZRSVN, Agencija RS za okolje (v nadaljevanju: ARSO), MOP, Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije (v nadaljevanju: DOPPS), Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP), KGZS, SKGZ, KSS, Lovska zveza Slovenije (v nadaljevanju: LZS), lovske in ribiške družine.

I.3 Ohranjanje krajinske pestrosti

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da ohranja krajinsko pestrost zlasti tistih elementov krajine, ki ohranjajo biotsko raznovrstnost in ohranja značilno krajino Ljubljanskega barja. V ta namen upravljavec pripravi analizo krajine, ki je strokovna podlaga za izdelavo Načrta upravljanja KPLB.

Aktivnosti so zlasti:

- določitev za Ljubljansko barje značilnih krajinskih vzorcev in krajinskih elementov, ki ohranjajo krajinsko pestrost in identiteto Ljubljanskega barja
- priprava predlogov za ohranjanje značilnih krajinskih vzorcev in krajinskih elementov.

Sodelujoči: ZRSVN, Zavod za varstvo kulturne dediščine RS (v nadaljevanju: ZVKDRS), MOP, MKGP, KGZS.

I.4 Skrb za predstavitev, ogledovanje in obiskovanje parka

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da zagotovi učinkovito seznanjanje obiskovalcev in prebivalcev na območju KPLB o naravnih in kulturnih vrednotah krajinskega parka (interpretacija parka). V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca tudi, da vodi in usmerja obiskovanje parka v znanstvene, izobraževalne, rekreacijske in turistične namene v obsegu in na način, ki je za naravo čim manj moteč in združljiv s cilji krajinskega parka.

Aktivnosti so zlasti:

- priprava predloga dolgoročne vizije urejanja obiska, ki zagotavlja z vidika ohranjanja narave in varnosti obiskovalcev sprejemljivo obiskovanje parka;
- usmerjanje obiskovalcev na ekološko manj občutljiva območja: časovno in prostorsko usmerjanje obiska, priprava predlogov območij za izvajanje posameznih rekreacijskih dejavnosti, vodenje in informiranje obiskovalcev (npr.: tiskani in elektronski mediji, table, terensko delo);
- zasnova, vzpostavitev in vzdrževanje infrastrukture, ki je namenjena obisku parka - nadaljevanje projekta »Interpretacija naravnih in kulturnih vrednot krajinskega parka Ljubljansko barje« na izvedbeni ravni:
  - o priprava predloga za oblikovanje enotne in prepoznavne infrastrukture, ki je namenjena obisku parka;
  - o priprava predloga povezovalnih kolesarskih/peš/jahalnih poti ter tematskih učnih poti;
  - o sodelovanje pri vzpostavitvi vsaj ene poti;
- spodbujanje javno zasebnega partnerstva pri vzpostavitvi infrastrukture, ki je namenjena obisku parka;
- spodbujanje obiskovanja krajinskega parka z javnimi prevoznimi sredstvi, peš ali s kolesom;
- analiza obstoječe infrastrukture, ki je namenjena obisku parka, vključno z oceno stanja infrastrukture in podatki o lastnikih in skrbnikih.

Sodelujoči: ZRSVN, občine, društva, lokalne turistične organizacije.

1.5 Izboljšanje stanja naravovarstveno razvrednotenih območij v parku

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da spodbuja zmanjševanje obstoječega in preprečevanje dodatnega obremenjevanja okolja. Ključna težava je nelegalno odlaganje velikih količin gradbenega materiala in nasipavanje zemljine, kar lahko v celoti spremeni ne le zunanjo podobo, pač pa tudi celoten ekosistem Ljubljanskega barja. Izveden popis v letu 2008 je evidentiral 450 posamičnih odlagališč odpadkov.

Aktivnosti so zlasti sodelovanje s pristojnimi inštitucijami pri:

- izvajanju ozaveščanja glede ravnanja z odpadki (izvedba predavanj);
- spodbujanju aktivnosti za odstranjevanje odpadkov;
- spodbujanju doseganja okolju ugodnejšega stanja na področju neurejenega odvajanja odpadnih voda;
- spodbujanju sanacije razvrednotenih območij, ki je pomembna za doseganje naravovarstvenih ciljev parka (sodelovanje pri pripravi programa sanacije).

Sodelujoči: občine, pristojne inšpekcijske službe, ARSO.

1.6 Zagotavljanje naravovarstvenega nadzora

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da zagotavlja neposredni nadzor na zavarovanih območjih.

Aktivnosti so zlasti:

- vzpostavitev naravovarstvene nadzorne službe v Zavodu,
- izvajanje naravovarstvenega nadzora v okviru terenskega dela zaposlenih zavoda;
- spodbujanje delovanja prostovoljcev zlasti iz vrst lovcev in ribičev;
- prizadevanje za učinkovito sodelovanje pristojnih inšpekcijskih in represivnih organov na lokalni in nacionalni ravni;
- sodelovanje s prebivalci z vidika obveščanja in opozarjanja;
- spremljanje in analiza učinkovitosti naravovarstvenega nadzora;
- sodelovanje z lokalnimi skupnostmi pri določitvi območij za legalno odlaganje gradbenih odpadkov in zemljine v občinskih prostorskih načrtih;

Sodelujoči: MOP, občine, lovske in ribiške družine, društva, prebivalci.

1.7 Spodbujanje trajnostnega razvoja, prednostno za ohranjanje okolju prijaznega kmetijstva na Ljubljanskem barju

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da spodbuja trajnostni razvoj v zavarovanem območju, ki je skladen s cilji krajinskega parka. Glede na dejstvo, da je 85 odstotkov zemljišč na Ljubljanskem barju kmetijskih se aktivnosti usmerijo na področje spodbujanja, usmerjanja, ohranjanja in vzpostavljanja take rabe zemljišč ter izvajanja dejavnosti in posegov v prostor na način, ki varuje naravne vrednote, ohranjajo biotsko raznovrstnost in krajinsko pestrost, hkrati pa omogočajo kakovost bivanja in nove razvojne možnosti prebivalcev in na skladen ter celovit razvoj podeželja.

Aktivnosti so zlasti:

- ovrednotenje in prizadevanje za ohranjanje ekosistemskih storitev zavarovanega območja;

- sodelovanje s pristojnimi službami pri pripravi naravovarstvenih smernic, mnenj, soglasij in dovoljenj;
- spodbujanje dejavnosti, ki so povezane s cilji parka;
- sodelovanje pri pripravi predlogov za ohranjanje in razvoj okolju prijaznega kmetijstva (npr. skrb za ohranjanje kmetij, pripravi razvojnih smernic za kmetijska gospodarstva, za ohranjanje obdelanosti kmetijskih zemljišč);
- spodbujanje razvoja ekoloških kmetijskih pridelkov oziroma živil z blagovno znamko krajinskega parka in živil z geografskim poreklom;
- zagotavljanje ustreznih informacij in svetovanj o okolju prijaznem kmetijstvu;
- spodbujanje trženja proizvodov parka;
- priprava predlogov za razvoj turizma in rekreacije, ki izhajajo iz potencialov krajinskega parka in njegove nosilne kapacitete ter ne povzročajo bistvenih motenj okolja; pri čemer se obiskovalce usmerja na ekološko manj občutljiva območja;
- priprava predlogov za načrtovanje prostorskega razvoja na način, ki ne ogroža naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti ter ne ogroža kulturne dediščine, kakovosti krajine in prepoznavnosti območja in sodelovanje s ZRSVN pri vključevanju le teh v naravovarstvene smernice;
- izdelava ekonomske ter socialno-demografske analize območja;
- sodelovanje s pristojnimi institucijami pri ohranjanju in promociji kulturne dediščine, zlasti z ozaveščanjem in izobraževanjem o pomenu kulturne dediščine na območju Ljubljanskega barja ter vključevanjem ohranjanja kulturne dediščine in kulturne krajine v programe in projekte parka s poudarkom na območju kolišč, ki so na UNESCO seznamu svetovne dediščine;
- sodelovanje s pristojnimi institucijami za upravljanje voda na Ljubljanskem barju;
- sodelovanje s pristojnimi institucijami za upravljanje z divjadjo na Ljubljanskem barju;
- sodelovanje s pristojnimi institucijami pri umirjanju prometa na naravovarstveno najbolj vrednih območjih.

Sodelujoči: ZRSVN, občine, raziskovalne inštitucije, Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije (v nadaljevanju: RRA LUR), MOP, ARSO, MKGP, KGZS, SKGZ, KSS, LZS, lovske in ribiške družine, Ministrstvo za kulturo (v nadaljevanju: MK), ZVKDRS.

I.8 Spremljanje stanja ter pridobivanje podatkov

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da spremlja stanje naravnih vrednot, rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, krajinske pestrosti, turističnega obiska itd.

Aktivnosti so zlasti:

- vzpostavitev javnega in internega elektronskega geo-informacijskega portala KPLB;
- vzpostavitev podatkovne baze za spremljanje stanja ekstenzivnih travnikov, elementov krajine in krajinskih vzorcev ter obiskovanja KPLB;
- sodelovanje pri izvajanju monitoringa populacij tistih vrst in habitatnih tipov, katerih inventarizacija je bila opravljena v minulih letih;
- sodelovanje s ZRSVN pri spremljanju stanja na področju ohranjanja narave za območje KPLB;

- sodelovanje pri izdelavi hidrološkega posnetka in ocene stanja na področju upravljanja voda na Ljubljanskem barju;
- sodelovanje pri izvajanju znanstveno – raziskovalnega dela na območju KPLB;
- sodelovanje z raziskovalnimi inštitucijami, ki izvajajo raziskave ali monitoring na območju KPLB kot del študijskega ali delovnega programa.

Sodelujoči: MOP, ARSO, ZRSVN, MKGP, občine, raziskovalne inštitucije.

2. Upravljske smernice pomembne za izvajanje varstvenega režima v prvem in drugem varstvenem območju

2.1 Ohranjanje obstoječe površine ekstenzivnih travnikov

V skladu z Uredbo je naloga upravljavca, da ohranja najmanj sedanjí obseg ekstenzivnih travnikov na območju krajinskega parka.

Aktivnosti so zlasti:

- priprava pregleda in ocena stanja ekstenzivnih travnikov;
- priprava predloga za razvoj kmetijske dejavnosti na način, ki omogoča ohranjanje ekstenzivnih travniških površin;
- spodbujanje vključevanja kmetov v kmetijsko okoljske ukrepe;
- seznanjanje lastnikov in drugih uporabnikov kmetijskih zemljišč o pomenu in načinih ohranjanja ekstenzivnih travnikov;
- prizadevanja za pridobitev dodatnih sredstev za pospeševanje okolju prijaznega upravljanja ekstenzivnih travnikov.

Sodelujoči: ZRSVN, MKGP, KGZS, SKZG, KSS, lastniki kmetijskih zemljišč, občine, DOPPS.

2.2 Ohranjanje obsega in strukture habitatov in mozaične krajine

V skladu z Uredbo je naloga upravljavca, da v prvem varstvenem območju ohranja obseg in strukturo habitatov in mozaične krajine.

Aktivnosti so zlasti:

- ponovna preveritev obsega in strukture habitatov, zlasti mokrišč in vodnih površin, sestojev visokega sašja, lok, barjanskih gozdov;
- določitev elementov mozaične krajine in njihova prostorska opredelitev;
- priprava predlogov za ohranjanje obsegov in struktur habitatov in mozaične krajine;
- seznanjanje lastnikov in najemnikov zemljišč o pomenu in načinih ohranjanja habitatov in mozaične krajine.

Sodelujoči: ZRSVN, MOP, MKGP, KGZS, SKZG, KSS, lastniki zemljišč, občine.

2.3 V skladu z varstvenimi režimi, ki jih določa Uredba, sodelovati pri opredelitvi podrobnejših pogojev za plovbo s plovili na motorni pogon na Ljubljani

V skladu z Uredbo je naloga upravljavca, da v prvem varstvenem območju sodeluje pri podrobnejši opredelitvi načina plovbe s plovili na motorni pogon na Ljubljani.

Aktivnosti so zlasti:

- sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag za morebitno spremembo predpisov, ki urejajo plovbo po celinskih vodah in predpisov, ki urejajo rabo vode, na podlagi katere bo dovoljena plovba po Ljubljani;
- priprava predloga izvajanja plovbe na Ljubljani z vidika ohranjanja ugodnega stanja živalskih vrst;
- analiza dejanskega stanja privezov in plovil na Ljubljani ter pri oblikovanju predloga bodočih vstopno/izstopnih mest za Načrt upravljanja KPLB in za prostorske akte.

Sodelujoči: ZRSVN, MOP, ARSO, Ministrstvo za promet (v nadaljevanju: MP), lastniki obstoječih plovil.

3. Upravljalvske smernice pomembne za ožja zavarovana območja

3.1 Skrb za predstavitev, ogledovanje in obiskovanje posameznih ožjih zavarovanih območij

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da zagotovi učinkovito seznanjanje obiskovalcev in prebivalcev na območju krajinskega parka o naravnih vrednotah krajinskega parka. Ožja varstvena območja so z naravovarstvenega stališča izjemnega pomena, zato je treba urediti dostope na način, da se prepreči nadaljnje poseganje v habitate izven urejenih in označenih poti (interpretacija ožjih zavarovanih območij). Pri urejanju infrastrukture za obiskovalce je treba upoštevati naravovarstvene cilje in varnost obiskovalcev.

Aktivnosti so zlasti:

- priprava idejne zasnove celostne predstavitve parka z načrtom in izvedbo označitve parka in načrtom interpretacije narave in kulturne dediščine;
- priprava projektne dokumentacije za ureditev infrastrukture za ogled posameznih ožjih zavarovanih območij;
- postavitve infrastrukture za ogled ožjega zavarovanega območja.

Sodelujoči: ZRSVN, občine, lastniki zemljišč, potencialni investitorji, lokalne turistične organizacije, društva.

3.2 V skladu z varstvenimi režimi, ki jih določa Uredba, sodelovati z deležniki pri upravljanju z divjadjo v ožjem zavarovanem območju lški morost

V skladu z Uredbo so v ožjem zavarovanem območju lški morost dovoljene dejavnosti trajnostnega gospodarjenja z divjadjo, razen lova divjadi. Ohranjanje, ukrepanje v življenjskem okolju divjadi, posegi v populacije divjadi zaradi gospodarskih, veterinarsko – sanitarnih, zdravstvenih in drugih utemeljenih razlogov se izvaja v dogovoru z upravljavcem KPLB. Med posege v populacije divjadi zaradi gospodarskih, veterinarsko – sanitarnih, zdravstvenih in drugih utemeljenih razlogov se šteje tudi odvzem odstreljene ali drugače ranjene oziroma poškodovane živali, ki se je zatekla v naravni rezervat lški morost.

Aktivnosti so zlasti:

- sodelovanje z Lovsko družino Tomišelj pri trajnostnem gospodarjenju z divjadjo na območju lškega morosta;
- na območju lškega morosta je dovoljen izredni poseg po določilih 42. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS št.16/04 in 17/08);

- prizadevanja za usklajeno izvajanje 4. točke prvega odstavka 13. člena Uredbe s pristojnimi organizacijami za lovstvo in divjad.

Sodelujoči: Lovska družina Tomišelj, LZS, DOPPS, lastniki in najemniki zemljišč.

3.3 Podrobnejše upravljanje ožjih zavarovanih območij

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da zagotovi tudi učinkovito upravljanje ožjih zavarovanih območij.

Aktivnosti so zlasti:

- priprava podrobnejših ukrepov za ožja zavarovana območja s strani ZRSVN;
- proučitev možnosti za pogodbeno varstvo, prednostno za območje lškega morosta;
- sodelovanje z lastniki in najemniki zemljišč.

Sodelujoči: MOP, ZRSVN, DOPPS, KGZS, SKZG, KSS, lastniki in najemniki zemljišč.

4. Upravljalvske smernice pomembne za izvajanje splošnih nalog in aktivnosti upravljavca

4.1 Priprava predloga načrta upravljanja.

Uredba določa, da mora upravljavec parka v okviru javne službe pripraviti predlog Načrta upravljanja KPLB za obdobje 10 let, ki ga sprejme Vlada RS. Namen načrta upravljanja je, da se ugotovi ocena dejanskega stanja na območju parka, določijo srednjeročni in kratkoročni operativni cilji upravljanja parka, ki izhajajo iz namena o ustanovitvi ter ukrepi, ki so potrebni za doseganje zastavljenih ciljev. Za čim učinkovitejše doseganje ciljev ohranjanja narave na območju krajinskega parka in pripravo predloga načrta upravljanja je treba vzpostaviti dobro sodelovanje s ključnimi deležniki na lokalni, občinski, državni ter tudi meddržavni ravni. Načrt upravljanja KPLB je osnova za pripravo letnih programov dela za posamezno koledarsko leto.

Aktivnosti so zlasti:

- izdelava programa priprave in predloga Načrta upravljanja KPLB;
- opredelitev komunikacijskega načrta, ki opredeli sodelovanje s prebivalci na območju krajinskega parka, z občinami, na državni ravni z drugimi zavarovanimi območji, z MOP, MKGP, MK, MG, SVLR, KGZS itd. ter sodelovanje na meddržavni ravni z drugimi parki;
- aktivno vključevanje ključnih deležnikov v proces priprave predloga Načrta upravljanja KPLB;
- pridobitev strokovnih podlag (zlasti s področja kmetijstva, voda in razvoja turizma) oziroma strokovnih izhodišč za pripravo predloga Načrta upravljanja KPLB;
- pri pripravi Načrta upravljanja KPLB upoštevati osnutek načrta upravljanja, vsebovanega v dosjehu nominacije »Prazgodovinska kolišča okoli Alp«, z namenom uskladitve ciljev varstva naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti s cilji varstva prazgodovinskih kolišč, ki so uvrščena na UNESCO seznam svetovne dediščine;
- oblikovanje kazalnikov uspešnosti upravljanja parka in napredka pri varovanju naravnih vrednot ter biotske pestrosti;
- oblikovati seznam prednostnih – naravoslovnih raziskav in raziskav v zvezi s cilji parka;
- sodelovanje z deležniki v postopku priprave Načrta upravljanja KPLB.

Sodelujoči: MOP, vsi pri aktivnostih navedeni, lastniki in najemniki zemljišč, občine, društva, posamezniki.

4.2 Sodelovanje, informiranje, pretok podatkov, usklajevanje in koordinacija

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da sodeluje, povezuje, obvešča lokalne skupnosti, strokovne organizacije, nevladne organizacije, lastnike in uporabnike zemljišč v krajinskem parku z namenom doseganja ciljev krajinskega parka.

Aktivnosti so zlasti:

- sodelovanje s lokalnimi skupnostmi, strokovnimi organizacijami varstva narave in varstva kulturne dediščine ter kmetijsko svetovalno službo, nevladnimi organizacijami, lastniki in uporabniki zemljišč; pristojnimi inšpekcijskimi službami.

Sodelujoči: MOP ter vsi navedeni.

4.3 Osveščanje javnosti, okoljsko izobraževanje, predstavitev parka in trženje

V skladu z ZON in Uredbo je naloga upravljavca, da skrbi za ozaveščanje na področju ohranjanja narave in za promocijo o pomenu krajinskega parka.

Aktivnosti so zlasti:

- pripraviti komunikacijski načrt za ozaveščanje različnih ciljnih skupin prebivalcev in obiskovalcev;
- spodbujati sodelovanje med lokalnim prebivalstvom in parkom;
- skrb za redno in strokovno informiranje lokalnih prebivalcev in obiskovalcev o parku;
- izobraževanje in usposabljanje strokovnih javnosti s področja ohranjanja narave;
- izobraževanje in usposabljanje zaposlenih JZ KPLB s področja predstavljanja in ohranjanja narave in kulturne dediščine,;
- pripraviti predlog in začetne aktivnosti za središče za interpretacijo narave (v prvi fazi v ta namen urediti del prostorov zavoda KPLB, kasneje vzpostavitev info točke v vsaki občini);
- povezovanje ponudnikov naravi prijaznih storitev in izdelkov v enotno mrežo, s čimer se povečuje prepoznavnost krajinskega parka - postavitev in razvoj blagovne znamke;
- vzpostavitev in vzdrževanje spletne strani;
- vključevanje kulturne dediščine v predstavitev krajinskega parka, kar vključuje zlasti sodelovanje z ZVNKD;
- sodelovanje z občinami pri organiziranju mreže informacijskih točk in informatorjev za podajanje informacij o parku;
- sodelovanje z organizatorji in ponudniki etnoloških, turističnih in športnih prireditev;
- redno odzivanje zaposlenih v Zavodu na vabila različnih organizacij po predstavitvi KPLB;
- sodelovanje z drugimi zavarovanimi območji v Sloveniji in tujini.

Sodelujoči: prebivalci, obiskovalci, DOPPS in druge nevladne organizacije, ki delujejo na območju parka, ZRSVN, ARSO, pristojne organizacije s področja turizma, KGZS, KSS občine, ZVNKDRS.

4.4 Skrb za izvajanje domačih in mednarodnih projektov

Samostojna priprava projektov za prijavo na domače in mednarodne razpise ter sodelovanje z drugimi prijavitelji, bodisi kot partnerji, bodisi kot sodelavci na različnih projektih ter tako zagotoviti dodatne finančne vire za projekte krajinskega parka.

Aktivnosti so zlasti:

- sodelovanje pri pripravi regionalnega razvojnega programa in izvedbenih načrtov;
- sodelovanje pri pripravi občinskih razvojnih načrtov;
- priprava nabora projektnih tem in aktivno sodelovanje s potencialnimi partnerji;
- spremljanje razpisov in priprava projektne dokumentacije;
- podpora projektom, ki so skladni s cilji parka;
- priprava razvojnih smernic za kmetijstvo.

Sodelujoči: MOP, SVLR, RRA LUR, občine in različne strokovne inštitucije s področja ohranjanja narave, upravljanja z vodami, kmetijstva, krajine itd.

4.5 Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi

Območje KPLB obsega območje več občin, ki s svojimi aktivnostmi prispevajo k razvoju parka.

Aktivnosti so zlasti:

- spodbujanje sodelovanja pri pripravi Načrta upravljanja KPLB;
- strokovno sodelovanje pri prostorskem razvoju (pri zasnovi občinskih prostorskih načrtov);
- spodbujanje sodelovanja pri vzpostavljanju in vzdrževanju parkovne infrastrukture;
- spodbujanje sodelovanja na prireditvah in promocijskih aktivnostih;
- spodbujanje projektnih partnerstev.

Sodelujoči: MOP ter vsi navedeni.